

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

Е

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ВАЗДУХА**

Бања Лука, октобар 2016. године

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ВАЗДУХА

Члан 1.

У Закону о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11), у члану 3. тачка аж) мијења се и гласи:

„аж) 'замјенске супстанце' су флуоровани гасови са ефектом стаклене баште, и то: флуороугљоводоници, перфлуороугљеници и сумпорхексафлуорид, а који имају потенцијал оштећења озонског омотача једнак нули,“.

У тачки аз) после ријечи: „року“ додаје се ријеч: „и“ и нова тачка аи) која гласи:

„аи) 'испуст/извор' је контролисано мјесто испуштања SO₂, NO_x или чврстих честица (прашине) у ваздух који може да обухвати једну или више димних цијеви из којих се загађујуће материје испуштају у ваздух, а које се налазе у заједничком димњаку, или које нису својом централном осовином међусобно удаљене више од 5 m, осим за велика постројења за сагоријевање гдје се извором сматра сваки блок појединачно, без обзира на начин испуштања у ваздух“.

Члан 2.

У члану 13. став 4. мијења се и гласи:

„(4) Овлашћена правна лица из става 3. овог члана дужна су да републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове достављају:

а) податке о резултатима мјерења концентрација загађујућих материја на станицама за мониторинг квалитета ваздуха (сатне или полусатне просјеке) у дигиталном облику,

б) податке о резултатима анализа садржаја суспендованих честица,

в) податке о резултатима мјерења метеоролошких параметара на локацији,

г) доказе о калибрацији мјерне опреме извршене од референтне лабораторије,

д) податке о локацији, мјерној опреми и референтним методама мјерења,

ђ) извјештаје о извршеним мјерењима, нивоу загађености и оцјени квалитета ваздуха и

е) копију дозволе за обављање послова мониторинга квалитета ваздуха.“

Послије става 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„(5) Овлашћена правна лица која имају дозволу за мониторинг квалитета ваздуха дужна су да обезбиједе директан аутоматски пренос података са мјерних станица у централни систем за прикупљање података (сервер) републичке управне организацији надлежне за хидролошке и метеоролошке послове, ради правовременог упозоравања и обавјештавања јавности, те израде извјештаја о стању квалитета ваздуха.“

Члан 3.

У члану 37. у ставу 2. у тачки б) број: „2000.“ замјењује се бројем: „1990.“.

Члан 4.

Послије члана 42. додаје се нови члан 42а. који гласи:

„Члан 42а.

Велика постројења за сагоријевање која су обухваћена Планом смањења емисија загађујућих материја за Електропривреду Републике Српске, постепено смањују емисије сумпор-диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, у складу са Уговором о оснивању енергетске заједнице и актима донесеним за његово спровођење.“

Члан 5.

Члан 44. брише се.

Члан 6.

У члану 45. став 2. мијења се и гласи:

„(2) Министар доноси пропис којим се уређује поступак за спречавање или смањивање директних или индиректних посљедица емисија испарљивих органских једињења на животну средину, а посебно емисија у ваздух, граничне вриједности емисија испарљивих органских једињења из постројења и активности која користе органске раствараче, захтјеви за постројења која их користе, као и шеме за смањење емисија испарљивих органских једињења.“

Члан 7.

У члану 47. испред ријечи: „Максималне“ додаје се број: „1“ у обостраној загради.

Послије става 1. додају се нови ст. 2, 3. и 4. који гласе:

„(2) Ради праћења републичких емисија из става 1. овог члана успоставља се Инвентар емисија и пројекције емисија.

(3) Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове води Инвентар емисија и пројекције емисија из става 2. овог члана.

(4) Министар прописује методологију за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начин прикупљања података.“

Члан 8.

Члан 48. мијења се и гласи:

„Технички захтјеви који се односе на квалитет горива која се стављају у промет, те користе у стационарним и покретним изворима загађивања, дозвољена количина загађујућих материја у гориву, методе испитивања горива, начин утврђивања квалитета и доказивања усклађености са прописаним граничним вриједностима, као и техничке мјере које се примјењују у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења која потичу из процеса складиштења и дистрибуције нафтних деривата, уређују се посебним прописом.“

Члан 9.

У члану 50. послије става 9. додају се нови ст. 10, 11, 12. и 13. који гласе:

„(10) Министарства и други републички органи управе надлежни за послове заштите животне средине, привреде, пољопривреде, шумарства, вода, службене статистике, те Јавно предузеће шумарства 'Шуме Републике Српске' и Јавна установа 'Воде Српске', који прикупљају или посједују податке о дјелатностима по секторима, којим се испуштају или уклањају гасови са ефектом стаклене баште, потребни за вођење Инвентара из става 7. овог члана, као и за потребе извјештавања из члана 69. овог закона, морају те податке доставити републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове.

(11) Подаци из става 10. овог члана достављају се без накнаде, до краја децембра текуће године за претходну календарску годину.

(12) Субјекти из става 10. овог члана дужни су да посебним актом именују лица која ће обављати послове у вези са достављањем и провјером података о дјелатностима, којим се испуштају или уклањају гасови са ефектом стаклене баште.

(13) Министар прописује методологију вођења Инвентара емисије гасова са ефектом стаклене баште и начин прикупљања података.“

Члан 10.

Члан 51. мијења се и гласи:

„(1) Влада доноси пропис којим утврђује:

а) начин постепеног искључивања из употребе супстанци које оштећују озонски омотач,

б) поступање са тим супстанцама, замјенским супстанцама, као и новим контролисаним супстанцама,

в) поступање са производима који садрже супстанце или су помоћу тих супстанци произведени,

г) начин провјере испуштања и контроле емисија ових супстанци,

д) поступање са тим супстанцама након престанка употребе производа и опреме који их садрже,

ђ) начин њиховог сакупљања, обнављања и обраде и

е) поступак издавања сагласности за увоз, извоз и стављање у промет супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Пропис из става 1. овог члана садржи и:

а) листе супстанци које оштећују озонски омотач,

б) листу производа који садрже супстанце или су помоћу тих супстанци произведени,

в) обрасце о евиденцији контролисаних супстанци,

г) обрасце годишњих извјештаја,

д) обрасце захтјева који се подносе Министарству у поступку увоза и извоза супстанци које оштећују озонски омотач и

ђ) образац регистарског листа за вођење регистра из члана 54. овог закона.“

Члан 11.

Члан 52. мијења се и гласи:

„(1) Правна лица и предузетници прибављају дозволу Министарства за обављање дјелатности:

а) уградње, одржавања или сервисирања и провјере испуштања супстанци које оштећују озонски омотач или замјенских супстанци из стационарне расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи који их садрже или су помоћу тих

супстанци произведени, као и система за заштиту од пожара и апарата за гашење пожара и

б) сакупљања и обнављања супстанци које оштећују озонски омотач из те опреме и система и опреме која садржи раствараче.

(2) Дозвола из става 1. овог члана издаје се правном лицу или предузетнику који испуњава следеће услове:

а) регистровано је за обављање дјелатности из става 1. овог члана,

б) запошљава најмање једно стручно оспособљено лице на начин прописан чланом 52б. овог закона, које рукује супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама и

в) посједује опрему за обављање дјелатности предвиђених дозволом.

(3) Уз захтјев за издавање дозволе из става 1. овог члана прилаже се:

а) доказ о регистрацији за обављање дјелатности из става 1. овог члана,

б) копија увјерења о стручној оспособљености за запослена лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, замјенским супстанцама и новим контролисаним супстанцама и

в) доказ о посједовању опреме за обављање дјелатности из става 1. овог члана.

(4) Ако правно лице или предузетник из става 1. овог члана обавља и дјелатност обнављања супстанци које оштећују озонски омотач, приликом сервисирања уз захтјев из става 3. овог члана прилаже се и:

а) доказ о посједовању уређаја за сакупљање, обнављање и физичко-хемијску анализу коришћених супстанци и

б) доказ да располаже са простором за привремено складиштење прикупљених и обновљених супстанци које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, као и отпадне гасове који по физичко-хемијским својствима не одговарају квалитету нових супстанци.

(5) Министарство може захтијевати додатне податке, информације или документацију за издавање дозволе.

(6) Дозвола може обухватати једну или више дјелатности из става 1. овог члана.

(7) Ако правно лице или предузетник има једну или више организационих јединица (пословних јединица или издвојених пословних простора), дозвола из става 1. овог члана се односи и на сваку организациону јединицу за коју се утврди да испуњава услове из става 2. овог члана.“

Члан 12.

Послије члана 52. додају се нови чл. 52а. и 52б. који гласе:

„Члан 52а.

(1) Дозвола из члана 52. став 1. овог закона издаје се на рок од пет година и може се продужити за наредних пет година.

(2) Захтјев за продужење дозволе подноси се Министарству најкасније два мјесеца прије истека рока из става 1. овог члана.

(3) Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се достављањем доказа којим се утврђује да није дошло до промјене услова на основу којих је издата дозвола која је предмет обнављања.

(4) У случају промјене испуњавања услова за издавање дозволе из става 1. овог члана, правно лице или предузетник дужан је да у року од осам дана од дана настале промјене о томе обавијести Министарство.

(5) Овлашћеном сервису се може одузети, односно не може се продужити важење дозволе ако се инспекцијским надзором утврди да је престао да испуњава услове прописане овим законом, односно ако у року одређеном у рјешењу о инспекцијском надзору не спроведе наложене мјере.

(6) Министарство објављује на својој интернет страници списак правних лица и предузетника којима је издата дозвола са идентификованим дјелатностима предвиђеним дозволом.

Члан 52б.

(1) Стручно оспособљавање и полагање испита у циљу провјере знања дужна су да врше лица која обављају послове:

а) сакупљања, провјере испуштања, уградње и сервисирања расхладних и климатизационих уређаја, противпожарних уређаја и апарата за гашење пожара,

б) сакупљања замјенских супстанци из високонапонских расклопних постројења код њихових власника или корисника,

в) сакупљања растварача на бази замјенских супстанци код власника или корисника тих супстанци и

г) сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или замјенских супстанци из климатизационих уређаја у моторним возилима код правних или физичких лица која се баве сервисирањем моторних возила.

(2) Стручно оспособљавање и провјеру знања лица из става 1. овог члана врше јавне високошколске установе које морају имати на располагању:

а) одговарајући простор за извођење теоријске наставе,

б) техничку опрему и наставна средства за извођење теоријске и практичне наставе и

в) квалификоване стручне предаваче одговарајуће стручне спреме и образовног степена потребног за извођење наставе.

(3) Установе из става 2. овог члана морају прибавити одобрење Министарства за обављање стручног оспособљавања лица из става 1. овог члана.

(4) Одобрење из става 3. овог члана је управни акт и издаје се на период од пет година.

(5) Лица из става 1. овог члана сnose трошкове стручног оспособљавања и полагања испита, чију висину утврђује јавна високошколска установа из става 2. овог члана, у складу са посебним прописом.

(6) Министар прописује начин и поступак стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о оспособљености лица из става 1. овог члана, као и детаљније услове које морају испуњавати установе које врше њихово стручно оспособљавање.“

Члан 13.

У члану 53, као и у цијелом тексту Закона, ријечи: „флуоровани гасови са ефектом стаклене баште“ замјењују се ријечима: „замјенске супстанце“, у одговарајућем падежу.

Члан 14.

Члан 54. мијења се и гласи:

„(1) Правна лица и предузетници који су прибавили дозволу из члана 52. овог закона, воде евиденцију о врстама и количинама сакупљених и употребељених супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци, као и о количинама обновљених и/или обрађених супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Правна лица и предузетници који се баве дјелатношћу увоза/извоза и стављања на тржиште супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци воде евиденцију о увезеним или извезеним количинама супстанци које оштећују озонски омотач, о количинама стављеним на тржиште, као и о утрошеним количинама у властитој производњи или сервисној дјелатности.

(3) Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да доставе наведене податке Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске (у даљем тексту: Фонд) до краја фебруара текуће године за претходну календарску годину, на посебним обрасцима прописаним актом Владе из члана 51. овог закона.

(4) Фонд води Регистар правних лица и предузетника из ст. 1. и 2. овог члана (у даљем тексту: Регистар).

(5) Регистар се води на посебном обрасцу који се прописује актом Владе из члана 51. овог закона.

(6) Списак правних и физичких лица из Регистра објављује се на интернет страници Фонда.“

Члан 15.

Послије члана 54. додаје се нови члан 54а. који гласи:

„Члан 54а.

(1) Подаци о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим супстанцама чине Инвентар о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим супстанцама, који води републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове.

(2) Подаци из става 1. овог члана су јавни.“

Члан 16.

У члану 57. у ставу 1. у тачки е) ријеч: „Министарству“ замјењује се ријечима: „републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове“.

Члан 17.

У члану 59. став 1. мијења се и гласи:

„(1) Овлашћена правна лица из члана 58. ст. 1. и 2. овог закона могу вршити мјерење након добијања дозволе надлежног Министарства, уколико испуњавају услове у погледу кадра, опреме и простора, као и ако су технички оспособљена према захтјевима стандарда BAS ISO/IEC 17025, у складу са посебним прописом.“

Члан 18.

У члану 67. став 4. брише се.

Досадашњи став 5. постаје став 4.

Члан 19.

Члан 69. мијења се и гласи:

„Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове је референтни центар Републике за квалитет ваздуха, емисије у ваздух и ублажавање климатских промјена који врши размјену података о квалитету ваздуха и емисијама за потребе извјештавања, у складу са преузетим међународним обавезама, уз претходну сагласност Министарства.“

Члан 20.

У наслову Главе IX испред ријечи: „ФИНАНСИРАЊЕ“ додају се ријечи: „ЕКОНОМСКИ ИНСТРУМЕНТИ И“.

Члан 21.

Послије члана 70. додају се нови чл. 70а, 70б, 70в, 70г, 70д, 70ђ. и 70е. који гласе:

„Члан 70а.

Загађивач животне средине је дужан да плаћа накнаду за загађивање животне средине, у складу са законом којим се уређује заштита и финансирање животне средине и овим законом.

Члан 70б.

Загађивање у смислу овог закона је загађивање животне средине које потиче од супстанци које оштећују озонски омотач.

Члан 70в.

(1) Накнаду за загађивање животне средине плаћају правна лица и предузетници који узрокују загађење животне средине и то увозници супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Накнада за загађивање животне средине, за увезене супстанце које оштећују озонски омотач, обрачунава се по килограму увезене супстанце.

(3) Накнаду из става 2. овог члана плаћају правна лица и предузетници који се баве дјелатношћу увоза супстанци које оштећују озонски омотач, у циљу стављања на тржиште Републике или за своје потребе.

(4) Обавеза плаћања накнаде из става 2. овога члана настаје у тренутку увоза супстанци које оштећују озонски омотач.

Члан 70г.

(1) Основица за обрачунавање накнаде за загађивање животне средине, за увезене супстанце које оштећују озонски омотач, јесте годишња количина супстанци које оштећују озонски омотач, према подацима које увозници супстанци које оштећују озонски омотач достављају Фонду, у складу са чланом 54. став 2. овог закона.

(2) Осим података из става 1. овог члана, Фонд може од обвезника плаћања накнаде затражити достављање овјерене фото-копије дозволе за увоз супстанци које оштећују озонски омотач за годину за коју се обрачунава накнада, коју издаје орган

надлежан за издавање дозволе, као и других доказа који потврђују тачност података из става 1. овог члана.

(3) Износ накнаде за један килограм увезене супстанце из става 1. овог члана утврђује Влада посебним актом.

Члан 70д.

Накнада из члана 70г. овог закона, обрачунава се према изразу: $NO = N \cdot E$ у којем је:

а) NO – износ накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач у конвертибилним маркама,

б) N – накнада за један килограм увезене супстанце и

в) E – количина увезених супстанци које оштећују озонски омотач за извјештајни период, односно календарску годину.

Члан 70ђ.

(1) Накнада за загађивање животне средине утврђује се рјешењем Фонда, којим се утврђују начин и рокови плаћања накнаде.

(2) Рјешење из става 1. овог члана, за супстанце које оштећују озонски омотач садржи коначни обрачун износа накнаде за претходни обрачунски период који се утврђује на основу података из члана 54. став 2. овог закона и износа накнаде за килограм увезене супстанце.

Члан 70е.

(1) Доказ о извршеној уплати накнаде за загађивање животне средине обвезник је дужан да достави Фонду.

(2) Ако обвезник није платио износ накнаде утврђен рјешењем из члана 70ђ. овог закона у прописаном року, Фонд шаље опомену обвезнику којом га опомиње да измири обавезу доспјелу за плаћање и обавјештава о начину и року уплате дуга.“

Члан 22.

У члану 75. у ставу 1. последије тачке б) додаје се нова тачка в) која гласи:

„в) прекорачи граничне вриједности емисије загађујућих материја у ваздух (чл. 41. и 42.),“.

Досадашње т. в), г), д), ђ), е), ж), з), и), ј), к), л), љ), м), н) и њ) постају т. г), д), ђ), е), ж), з), и), ј), к), л), љ), м), н), њ) и о).

У досадашњој тачки в) која је постала тачка г) ријечи: „члан 44. став 1. и“ бришу се.

Члан 23.

У члану 77. у ставу 1. тачка б) мијења се и гласи:

„б) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме, без дозволе Министарства (члан 52. став 1),“.

Члан 24.

У члану 78. у ставу 1. посліје тачке в) додаје се нова тачка г) која гласи:

„г) прекорачи граничне вриједности емисије загађујућих материја у ваздух (чл. 41. и 42.),“.

Досадашње т. г), д), ђ), е), ж), з), и), ј), к), л), љ), м), н), њ), о), п), р), с), т), ћ), у), ф), х) и ц) постају т. д), ђ), е), ж), з), и), ј), к), л), љ), м), н), њ), о), п), р), с), т), ћ), у), ф), х), ц) и ч).

У досадашњој тачки г) која је постала тачка д) ријечи: „члан 44. став 1. и“ бришу се.

Досадашња тачка д) која је постала тачка ђ) мијења се и гласи:

„д) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме, без дозволе Министарства (члан 52. став 1),“.

Члан 25.

Послије члана 78. додаје се нови члан 78а. који гласи:

„Члан 78а.

(1) Новчаном казном од 1.500 КМ до 7.000 КМ казниће се за прекршај правно лице, ако:

а) не достави податке републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове на прописан начин (члан 13. ст. 4. и 5),

б) не достави на прописан начин и у прописаним роковима податке Фонду (члан 54. став 3) и

в) не уплаћује на прописан начин и у прописаним роковима накнаде (члан 70ђ).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 КМ до 2.000 КМ.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ.“

Члан 26.

У члану 79. у тачки б) посліје ријечи: „овог закона“ ријеч: „и“ брише се и додаје запета.

Тачка в) мијења се и гласи:

„в) пропис о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама из члана 51. став 1. овог закона и“.

Послије тачке в) додаје се нова тачка г) која гласи:

„г) пропис из члана 70г. став 3. овог закона.“

Члан 27.

У члану 80. број: „1“ у обостраној загради брише се.

У ставу 1. т. г) и д) мијењају се и гласе:

„г) правилник о начину и поступку стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и детаљније услове које морају да

испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање из члана 52б. овог закона,

д) правилник о методологији за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начину прикупљања података из члана 47. став 4. овог закона,“.

У тачки ђ) послје ријечи: „овог закона“ додаје се ријеч: „и“ и нова тачка е) која гласи:

„е) правилник о методологији вођења Инвентара гасова са ефектом стаклене баште и начину прикупљања података из члана 50. став 13. овог закона“.

Ст. 2. и 3. бришу се.

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ЗАШТИТИ ВАЗДУХА

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII тачка 13. на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује заштиту животне средине и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, којим је утврђено да Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22/01-021-813/16 од 17. октобра 2016. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 35. Устава Републике Српске, којим је загарантовано право на здраву животну средину, као и обавеза свих да у складу са законом, у оквиру својих могућности штити и унапређује животну средину, члану 59. према којем се законом уређује заштита, коришћење, унапређивање и управљање добрима од општег интереса и плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса, Амандману XXXII тачка 13) на члан 68. Устава, према којем Република уређује и обезбјеђује заштиту животне средине, те у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина, између осталог, доноси законе, друге прописе и опште акте.

Програмом рада Владе Републике Српске за 2016. годину предвиђено је доношење овог закона.

Законом о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11) уређује се заштита и управљање квалитетом ваздуха и одређују мјере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшање квалитета ваздуха као природног добра од општег интереса које ужива посебну заштиту.

У складу са чланом 41. став 5. и чланом 56. ст. 1. и 2. Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) обрађивач је у образложењу Нацрта овог закона навео да се измјенама и допунама приступило због потребе усклађивања домаћег законодавства са законодавством Европске уније, Бечком конвенцијом о заштити озонског омотача, Монреалским протоколом и међународним споразумима, према којима све земље чланице, па и Босна и Херцеговина, имају обавезу извјештавања Озонског секретаријата о годишњој потрошњи контролисаних супстанци, као и отклањања одређених слабости које су уочене у примјени Уредбе о постепеном искључивању супстанци које оштећују озонски омотач („Службени гласник Републике Српске“, број 94/05).

Сходно наведеном, предметним Законом уводи се обавеза прибављања дозволе за сваког сервисера појединачно, обавеза овлашћеним правним лицима која имају дозволу за мониторинг квалитета ваздуха да обезбиједи директан аутоматски пренос података са мјерних станица у централни систем за прикупљање података (сервер) републичке управне организације надлежне за хидролошке и метеоролошке послове. Осим тога, измијењена је референтна година у оквиру републичког програма, о максималним дозвољеним емисијама одређених загађујућих материја у ваздуху. Такође, предвиђено је да велика постројења за сагоријевање која су обухваћена Планом

смањења емисија загађујућих материја за Електропривреду Републике Српске, постепено смањују емисије сумпор-диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, у складу са Уговором о оснивању енергетске заједнице и актима донесеним за његово спровођење.

Поред тога, прецизирају се услови које морају испуњавати правна лица и предузетници који обављају дјелатности уградње, одржавања, сервисирања и провјере испуштања опреме и топлотних пумпи који садрже супстанце или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач или флуороване гасове, као и дјелатност сакупљања и обнављања контролисаних супстанци из те опреме и система и опреме која садржи раствараче. Истовремено, наведеним измјенама прецизирани су и докази неопходни за издавање наведене дозволе. Исто тако, прописује се обавеза стручног оспособљавања и полагања испита за лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, као и услови које морају да испуне јавне високошколске установе које врше њихово стручно оспособљавање.

Предметним законом предвиђено је да оператер који води евиденцију о обављеним мјерењима, резултатима и учесталости мјерења, податке у форми извјештаја доставља Републичком хидрометеоролошком заводу, чиме се врши усклађивање са Законом о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12 и 79/15).

Као значајна новина у односу на важећа законска рјешења је увођење обавезе плаћања накнаде за загађивање животне средине, за увезене супстанце које оштећују озонски омотач, коју плаћају правна и физичка лица која узрокују загађење, критеријуми за обрачун накнаде, основица за обрачунавање накнаде за загађивање животне средине, као и формула за обрачун накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач.

Разматрајући предметни закон овај секретаријат није се упуштао у цјелисходност понуђених законских рјешења, што је у надлежности законодавца, али сматра за потребно да укаже на предложена рјешења којима се прописује обавеза плаћања накнаде за загађење животне средине само за увезене супстанце које загађују озонски омотач, док су други загађивачи животне средине изузети од те обавезе, што је супротно начелу заштите животне средине по којем загађивач плаћа (члан 6. тачка е) Закона о заштити животне средине.

Овај секретаријат констатује да је обрађивач при изради Закона примијенио Правила за израду закона и других прописа (чл. 41. и 56) и поступио у складу са Смјерницама за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), те утврдио је да је Закон од интереса за јавност и објавио га на интернет страници (www.vladars.net), ради достављања примједаба и сугестија.

С обзиром на то да постоји уставни основ за доношење овог закона и да је усаглашен са Правилима за израду закона и других прописа, мишљење је да се Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха, може упутити на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу број: 17.03-020-2462/15 од 10. новембра 2015. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха, утврђено је да је приликом израде Закона обрађивач узео у обзир изворе *EU acqvis* релевантне за предметну област, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „дјелимично усклађен“.

Предметну материју, у дијелу примарних извора права ЕУ, уређује Уговор о функционисању Европске уније, Трећи дио – Политике и унутрашње дјеловање Уније, Наслов XX – Животна средина, чл. 191–193. / *Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three – Union Policies and Internal Actions, Title XX – Environment, Articles 191–193*. Наведни чланови, између осталог, прописују циљеве Европске уније у области заштите животне средине.

У дијелу секундарних извора права ЕУ, обрађивач је вршио транспозицију следећих извора:

- Регулative Европског парламента и Савјета бр. 517/2014 од 16. априла 2014. године о флуорисаним гасовима са ефектом стаклене баште и стављању ван снаге Регулative бр. 842/2006 / *Regulation (EU) No 517/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on fluorinated greenhouse gases and repealing Regulation (EC) No 842/2006*,
- Регулative број 1005/2009/ЕС Европског парламента и Савјета од 16. септембра 2009. године о супстанцама које оштећују озонски омотач / *Regulation (EC) No 1005/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on substances that deplete the ozone layer*,
- Директиве број 2001/81/ЕС Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године о максималним дозвољеним емисијама одређених загађујућих материја ваздуха / *Directive 2001/81/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on national emission ceilings for certain atmospheric pollutants* и
- Директиве Европског парламента и Савјета број 2010/75/ЕС од 24. новембра 2010. године о индустријским емисијама / *Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control)*.

Одредбе члана 6. Регулative 517/2014 прописују обавезу вођења евиденције опреме која садржи флуорисане стакленичке гасове, што је дјелимично транспоновано одредбама члана 8. Нацрта. Наведеним одредбама Нацрта прописана је обавеза за правна лица и предузетнике који обављају дјелатности уградње, одржавања или сервисирања и провјере расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи или система за заштиту од пожара, да воде евиденцију о врстама и количинама сакупљених и употребљених супстанци које оштећују озонски омотач. Истим чланом утврђена је обавеза вођења евиденције за лица која се баве увозом/извозом и стављањем на тржиште супстанци које оштећују омотач.

Одредбе члана 23. став 4. Регулative 1005/2009/ЕС обавезују државе чланице да утврде минималне захтјеве када је ријеч о квалификацијама лица која управљају расхладном и климатизационом опремом, те топлинским пумпама или противпожарним системима. Ове одредбе транспоноване су чланом 5. Нацрта, који прописује услове које правна лица и предузетници морају испунити да би добили дозволу за обављање дјелатности уградње, одржавања или сервисирања и провјере расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи или система за заштиту од пожара. Услови се, између осталог, односе и на запошљавање стручних лица, као и на подношење доказа о њиховој стручности.

Одредбе члана 1. Директиве 2010/75/ЕС прописују правила о интегрисаном спречавању и контроли загађења насталог индустријским активностима. Истим чланом се уређују правила намијењена за спречавање или смањење емисија, те спречавање настајања отпада. Наведене одредбе преузете су чланом 15. Нацрта, на начин да се њима прописује увођење накнада за загађивање животне средине, што ће допринијети смањењу нивоа емисије загађујућих материја у ваздух.

Остали примјери преузимања садржани су у упоредним приказима усклађености

Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха са правном тековином Европске уније и правним актима Савјета Европе.

Доношењем овог закона дјелимично ће се испунити обавезе из члана 108. ССП, које се односе на сарадњу уговорних страна у области заштите животне средине.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

С обзиром на обавезу усклађивања законодавства Републике Српске у области заштите ваздуха, а посебно у дијелу који се односи на област заштите озонског омотача, са законодавством Европске уније и обавезе Босне и Херцеговине према Бечкој конвенцији о заштити озонског омотача, Монреалском протоколу уз ову конвенцију, као међународним споразумима којима је Босна и Херцеговина приступила по основу правила преузимања – сукцесије међународних обавеза бивше СФРЈ (Одлуке о ратификацији објављене у „Службеном листу СФРЈ“, МУ 16/90 и „Службеном листу СРБиХ“, број 13/94), којима се посебно прописују обавезе свих земаља чланица да извјештавају Озонски секретаријат о годишњој потрошњи контролисаних супстанци, обрађивач се определио за измјене и допуне Закона о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11).

Поред тога, изради измјена и допуна Закона о заштити ваздуха се приступило, имајући у виду и да је донесена Одлука о измјенама и допунама Одлуке Савјета министара БиХ о условима и начину спровођења Монреалског протокола и постепеног искључивања из употребе супстанци које оштећују озонски омотач („Службени гласник БиХ“, број 67/15). Ова одлука је усаглашена са Програмом за постепено искључивање из употребе хлорофлуороугљоводоника – HCFC супстанци у Босни и Херцеговини до 2030. године (скраћени назив: НРМР програм), који је Влада Републике Српске усвојила Закључком број 04/1-02-2-2646/13 од 12. децембра 2013. године, као и амандманима Монреалског протокола којима је БиХ званично приступила. Одлуке о приступању амандманима из Лондона (1990), Копенхагена (1992), и Монреала (1997) објављене су у „Службеном гласнику БиХ“, дио међународни уговори, број 8/03, а Одлука о приступању Пекиншком амандману у „Службеном гласнику БиХ“, дио међународни уговори, број 6/11.

У складу са НРМР Програмом, постепено смањење потрошње HCFC супстанци одвија се у двије фазе: у првој фази – до 2013. године, потрошња ових супстанци утврђује се на основу просјека потрошње у 2009. и 2010. години, односно замрзава се на утврђеном базном нивоу, а до 2020. године, до када се планира највећим дијелом реализовати примјена Програма, базна потрошња се смањује за 75%. У другој фази, до 2025. године планира се смањење за 92%, уз остатак потрошње за сервисирање постојећих клима уређаја од 2,5% до 2030. године, а до 2035. године потпуно искључивање из употребе ових супстанци.

Истовремено, примјеном постојеће Уредбе о постепеном искључивању супстанци које оштећују озонски омотач („Службени гласник Републике Српске“, број 94/05) која је донесена на основу Закона о заштити ваздуха из 2002. године, установљена је пракса издавања претходних мишљења и сагласности у поступку издавања Рјешења о давању лиценце, одобравању годишњих квота и давању дозволе за увоз појединачних контингената супстанци које оштећују озонски омотач. Затим, дефинисан је оквир за вођење евиденције о извозу, увозу и потрошњи наведених супстанци и подношења извјештаја. У овој пракси уочено је више слабости, прије свега у погледу доказивања квалификованости правних лица и предузетника, за обављање послова управљања супстанцама које оштећују озонски омотач, уградње, сервисирања и провјере испуштања расхладне, климатизационе опреме и система за гашење пожара.

С тим у вези, измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха, уводи се обавеза прибављања дозволе за сваког сервисера појединачно, као и обавеза вођења евиденције о количини сакупљених, обновљених и обрађених супстанци, а ствара се основа и за увођење добре праксе при управљању расхладним и климатизационим средствима и уређајима за гашење пожара од сервисера, што подразумева: сертификацију сервисера након обавезне завршене обуке и положеног теоријског и практичног дијела испита, превентивно одржавање и контролу расхладних уређаја и клима уређаја уз вођење евиденције, правовремену замјену дотрајале опреме, дјелотворне програме сакупљања, обнове и обраде расхладних средстава, коришћење замјенских супстанци које не оштећују озонски омотач, стручно руковање радним материјама, расхладним и клима уређајима.

Измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха приступило се, имајући у виду да је Босна и Херцеговина потписница бројних међународних уговора и Конвенција које се односе на заштиту ваздуха, те је с тим у вези било потребно успоставити систем прикупљања података о квалитету ваздуха у Републици Српској и израду инвентара, у циљу извјештавања надлежних тијела у складу са преузетим међународним обавезама.

С обзиром на то да је Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске у складу са Законом о заштити ваздуха, задужен за праћење квалитета ваздуха у Републици Српској, као и успостављање информационог система за праћење вриједности квалитета ваздуха, предложеним измјенама и допунама одређен је као референтни центар Републике Српске за квалитет ваздуха, емисије у ваздух и ублажавање климатских промјена, те с тим у вези задужен за вршење размјене података о квалитету ваздуха и емисијама, а за потребе извјештавања у складу са преузетим међународним обавезама.

Поред тога, приликом израде измјена и допуна Закона о заштити ваздуха, обрађивач се руководио и начелом „загађивач плаћа“, као једним од основних начела заштите животне средине, које је регулисано бројним директивама ЕУ које се односе на заштиту животне средине.

Да би се спријечило, смањило и колико је то могуће, зауставило загађење које је посљедица индустријских активности у складу са начелом „загађивач плаћа“ и начелом „спречавања загађења“ потребно је успоставити општи оквир за контролу индустријских активности, као и контролу супстанци које оштећују озонски омотач. У складу са наведеним начелима загађивач животне средине плаћа накнаду за загађивање животне средине када својим активностима проузрокује или може проузроковати оптерећење животне средине. На овај начин ће се обезбиједити да се средства прикупљена од наведених накнада користе за развој најбољих расположивих техника, а у циљу стварања услова за побољшање квалитета ваздуха, заштите здравља и животне средине.

Имајућу виду наведено, обрађивач Закона је у првобитној верзији текста Нацрта нормирао основна питања која се односе на обрачун и плаћање накнаде за загађивање животне средине, и то за загађивања животне средине која потичу од извора загађивања као што су емисије појединачних извора загађивања и супстанце које оштећују озонски омотач, затим обвезнике плаћања накнаде, критеријуме за обрачун накнаде, основицу за обрачунавање накнаде, као и начин њеног обрачунавања и плаћања, а који је разматран на сједници Одбора за привреду и финансије Владе Републике Српске, која је одржана 23. новембра 2015. године, те је упућен Влади Републике Српске на усвајање.

Узимајући у обзир накнадно достављено мишљење Министарства индустрије, енергетике и рударства број: 05.02/020-2249-3/15 од 18. новембра 2015. године, којим

наведено министарство исказује неслагање са појединим одредбама Нацрта, Закон је повучен из редовне процедуре усвајања са сједнице Владе Републике Српске.

Примједбе Министарства индустрије, енергетике и рударства су се односиле на Поглавље XIX Економски инструменти и финансирање заштите и побољшања квалитета ваздуха, и то на одредбе члана 15. Нацрта, којим је регулисано увођење обавезе плаћања накнада за загађивања животне средине која потичу од емисија појединачних извора загађивања (појединачни извори емисије SO₂, NO₂ и чврстих честица). Достављеним примједбама, обрађивачу је указано да је потребно извршити изузимање од обавезе плаћања наведене накнаде и то оних постројења која су у поступку реализације пројекта достизања законских циљева за граничне вриједности емисија. Поред тога, сугерисано је и да се чланом 71. основног текста Закона, који прописује намјену коришћења средстава за финансирање заштите и унапређивања квалитета ваздуха, истакне приоритет расподјеле прикупљених средстава, на начин да се првенствено користе за суфинансирање инвестиција које ће допринијети битном смањењу загађивања ваздуха и извршавању обавеза преузетих међународним уговорима.

Поред наведеног, Министарство индустрије, енергетике и рударства је у мишљењу број: 05.05/020-2249-4/15 од 17. марта 2016. године, додатно истакло да је наведену накнаду потребно уводити на начин да се постепено повећава њена вриједност, те да је прије увођења накнаде потребно обавезно извршити процјену оптерећења које ће произвести према обвезницима плаћања.

С тим у вези, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је дописом број: 15.04-020-2221/15 од 28. априла 2016. године, доставило Министарству индустрије, енергетике и рударства, прорачун накнаде за загађивање животне средине, за емисије из појединачних извора загађивања, за највеће загађиваче ваздуха у Републици Српској, а који је извршен на основу годишње емисије SO₂, NO₂ и чврстих честица, према подацима у Годишњем извјештају о биласну емисија загађујућих материја у ваздух, коју обвезници плаћања достављају обрађивачу као надлежном органу, а према вриједностима параметара који се примјењују у Федерацији БиХ и које регулише Уредба о врстама накнада и критеријумима за обрачун накнада за загађиваче зрака („Службене новине Федерације БиХ", бр. 66/11 и 107/14).

Након тога, Министарство индустрије, енергетике и рударства, доставило је мишљење број: 05.05/020-2249-7/15 од 14. јуна 2016. године, у којем се наводи да немају примједба на Нацрт закона, али уз уважавање свих ставова наведених у претходно достављеним мишљењима. Уз наведено мишљење приложено је и мишљење Зависног предузећа „Рудник и термоелектрана Угљевик“ а. д. Угљевик, број: 8295/16 од 31. маја 2016. године, у коме се наводи да су предложене накнаде потпуно неприхватљиве за Зависно предузеће „Рудник и термоелектрана Угљевик“ а. д. Угљевик, не само из разлога висине и методологије њиховог одређивања, већ из разлога потпуног неуважавања битних чињеница важних за опстанак наведеног предузећа и занемаривања кључне улоге ЗП „Рудник и термоелектрана Угљевик“ а. д. Угљевик у електроенергетском систему Републике Српске, као и егзистенцијалну важност овог предузећа за читаву регију и Републику Српску.

Имајући у виду наведена мишљења Министарства индустрије, енергетике и рударства и Зависног предузећа „Рудник и термоелектрана Угљевик“ а. д. Угљевик, а која указују на потребу изузимања наведеног привредног друштва од обавезе плаћања накнаде за загађивање животне средине, као и приједлог да се новчана средства прикупљена за финансирање заштите и унапређивања квалитета ваздуха, користе првенствено за финансирање извршавања обавеза преузетих међународним уговорима,

а што се између осталог односи и на „Рудник и термоелектрана Угљевик“ а. д. Угљевик, која је као и друге термоелектране у БиХ, приступила Националном плану смањења емисија за Босну и Херцеговину, који је донесен у складу са обавезама за све потписнице Уговора о оснивању енергетске заједнице, овај орган као обрађивач предметног закона, је због претходно наведених примједби одлучио да изврши корекције текста Нацрта, на начин да су изузете одредбе које су регулисале увођење накнада за загађивање животне средине за емисије из појединачних извора загађивања, коју би плаћали загађивачи који имају у власништву или користе појединачни извор емисије SO₂, NO₂ и чврстих честица (прашине).

Наиме, претходно наведени приједлози Министарства индустрије, енергетике и рударства, да се измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха изврши изузимање привредног друштва „Рудник и термоелектрана Угљевик“ од обавезе плаћања накнаде, те пропише да ће се средства прикупљена за финансирање заштите и унапређивања квалитета ваздуха првенствено користити за финансирање извршавања обавеза преузетих међународним уговорима, а што се прије свега односи на поменуто привредно друштво, довели би остале обвезнике плаћања накнада у неравноправан положај, као и до негативних финансијских утицаја на њихово пословање, а због чега би се у питање довела и уставност одредби предметног закона, водећи рачуна да Устав Републике Српске прописује једнакост пред законом, те с тим у вези и једнак положај предузећа и других организација, забрану монопола, те да је обавеза плаћања пореза и других даџбина општа.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. извршена је измјена у члану 3. Закона о заштити ваздуха на начин да је израз: „флуоровани гасови са ефектом стаклене баште“ замијењен изразом: „замјенске супстанце“, те на тај начин прецизније дефинисана разлика између супстанци које оштећују озонски омотач и супстанци са ефектом стаклене баште. Овим чланом је истовремено извршено додавање нове тачке аи) којом је дефинисан израз: „испуст/извор“.

Чланом 2. извршена је измјена у члану 13. основног текста Закона, на начин да је измијењен постојећи став 4, те прецизирани подаци који се достављају Републичком хидрометеоролошком заводу, те додан нови став 5. којим је прописана обавеза овлашћених правних лица која имају дозволу за мониторинг квалитета ваздуха да обезбиједи директан аутоматски пренос података са мјерних станица у централни систем за прикупљање података (сервер) републичке управне организације надлежне за хидролошке и метеоролошке послове. Наведене измјене су биле неопходне да би се обезбиједила потпуна реализација члана 18. измјена и допуна овог закона, те да би се испунили услови за успостављање Информационог система квалитета ваздуха.

Чланом 3. извршена је измјена у члану 37. став 2. на начин да је измијењена референтна година у оквиру републичког програма, а ради већег степена усклађености са директивом број 2001/81/ЕС Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године, о максималним дозвољеним емисијама одређених загађујућих материја у ваздуху.

Поред тога, Кјото протоколом, који је Босна и Херцеговина ратификовала 16. априла 2007. године, као референтна година за прорачун емисија одређена је 1990. година, због чега је у члану 37. неопходно замијенити 2000. са 1990. годином.

Чланом 4. извршено је додавање новог члана којим је регулисано да велика постројења за сагоријевање која су обухваћена Планом смањења емисија загађујућих материја за Електропривреду Републике Српске, постепено смањују емисије сумпор-

диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, у складу са Уговором о оснивању енергетске заједнице закљученим 2005. године и актима донесеним за његово спровођење. Наведену измјену је било потребно извршити у циљу спровођења Уговора о оснивању енергетске заједнице којим је уређено спровођење релевантних директива о енергетици и заштити животне средине. Наведеним уговором, Босна и Херцеговина се обавезала да до 31. децембра 2027. године изврши примјену Директиве број 2001/81/ЕС Европског парламента и Савјета од 23. октобра 2001. године о максималним дозвољеним емисијама одређених загађујућих материја ваздуха, која се односи на велика постројења за сагоријевање.

У складу са Одлуком Министарског савјета Енергетске заједнице о примјени Директиве број 2001/81/ЕС, од 24. октобра 2013. године, Босна и Херцеговина је усвојила Национални план смањења емисија за Босну и Херцеговину, којим су реализоване одредбе Уговора о оснивању енергетске заједнице и наведене директиве, а у циљу смањења емисија сумпор-диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, за велика постројења за сагоријевање. Саставни дио Националног плана је Извјештај о Плану смањења емисије загађујућих материја за електропривреду Републике Српске, који је Влада Републике Српске усвојила Закључком број: 04/1-012-2-2939/15 од 25. децембра 2015. године, те је истим Закључком прихватила Национални план смањења емисија за Босну и Херцеговину.

Чланом 5. извршено је брисање члана 44. Закона који је прописивао обавезу министра надлежног за заштиту животне средине да у сарадњи са министром надлежним за послове енергетике донесе пропис о техничким мјерама и захтјевима који се односе на емисионе факторе за испарљива органска једињења која потичу из производа складиштења и дистрибуције нафте и нафтних деривата, односно за складишне, утоварне и истоварне инсталације на терминалима и за цистерне, утоварне и истоварне инсталације у малопродајним објектима. Брисање наведене одредбе извршено је с обзиром на то да област нафте и нафтних деривата, те с тим у вези и процес складиштења и дистрибуције нафте и нафтних деривата, нису у надлежности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, што ће бити регулисано посебним прописом који уређује ову област, а што је прописано чланом 7. измјена и допуна овог закона.

Чланом 6. извршена је измјена члана 45. став 2. Закона, на начин да је измијењен правни основ за доношење Правилника о емисији испарљивих органских једињења, а у смислу измјене садржаја наведеног прописа.

Чланом 7. извршена је допуна члана 47, те додати нови ст. 2, 3. и 4. којим је прописано успостављање Инвентара емисија и пројекције емисија, надлежност за вођење Инвентара, те обавеза министра да донесе посебан пропис о методологији за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начину прикупљања података.

Чланом 8. извршена је измјена члана 48. Закона, на начин да је дефинисано да се технички захтјеви који се односе на квалитет горива која се стављају у промет, те користе у стационарним и покретним изворима загађивања, дозвољена количина загађујућих материја у гориву, методе испитивања горива, начин утврђивања квалитета и доказивања усклађености са прописаним граничним вриједностима, као и техничке мјере које се примјењују у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења која потичу из процеса складиштења и дистрибуције нафтних деривата, уређују посебним прописом.

Наведена измјена је извршена с обзиром на то да квалитет горива није у надлежности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, што ће бити регулисано посебним прописом који уређује ову област.

Чланом 9. извршена је измјена члана 50. Закона на начин да су додани нови ст. 10, 11, 12. и 13. којим су прописани субјекти који су обавезни да достављају податке Републичком хидрометеоролошком заводу, о дјелатностима по секторима, којим се испуштају или уклањају гасови са ефектом стаклене баште, као и обавеза именовања лица која ће обављати послове у вези са достављањем и провјером наведених података.

Измјени наведеног члана приступило се да би се обезбиједили услови за потпуну реализацију члана 69. Закона, као и за потребе извјештавања у складу са преузетим међународним обавезама, које у складу са овим законом врши Републички хидрометеоролошки завод, а који је референтни центар Републике Српске за квалитет ваздуха, емисије у ваздух и ублажавање климатских промјена.

Чланом 10. извршена је измјена члана 51. Закона, у циљу стварања правног основа за доношење јединственог прописа, чије ће се одредбе односити на супстанце које оштећују озонски омотач, регулисане овим чланом, али и на флуороване гасове са ефектом стаклене баште, чије је дефинисање било предвиђено посебним прописом из члана 52. Закона. Наведена измјена је извршена с обзиром на сродност и природу ових супстанци, које имају за посљедицу негативан утицај на климатске промјене.

Чланом 11. извршена је измјена члана 52. Закона на начин да су детаљније прописани услови које морају испуњавати правна лица и предузетници који обављају дјелатности уградње, одржавања, сервисирања и провјере испуштања опреме и топлотних пумпи који садрже или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач или флуороване гасове, као и дјелатност сакупљања и обнављања контролисаних супстанци из те опреме и система и опреме која садржи раствараче. Истовремено, наведеним измјенама прецизирани су и докази неопходни за издавање наведене дозволе.

Чланом 12. одређено је да се послије члана 52. додају два нова члана.

Новим чланом 52а. прописује се рок на који се издаје дозвола из члана 52. Закона, затим услови за ревизију дозволе, као и поступање правног лица и предузетника у случају промјене испуњавања услова за издавање наведене дозволе.

Новим чланом 52б. прописује се обавеза стручног оспособљавања и полагања испита за лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, као и услови које морају да испуне јавне високошколске установе које врше њихово стручно оспособљавање. Овим чланом прописан је и правни основ за доношење правилника којим ће се прописати начин и поступак стручног оспособљавања, провјере знања, као и детаљнији услови које морају испуњавати установе које врше стручно оспособљавање.

Чланом 13. извршена је замјена израза: „флуоровани гасови са ефектом стаклене баште“ изразом: „замјенске супстанце“, у цијелом тексту Закона, а у складу са измјеном прописаном чланом 1. овог закона.

Чланом 14. извршена је измјена члана 54. Закона, на начин да је утврђено да регистар правних лица и предузетника, који су прибавили дозволу из члана 52. Закона, односно лица која се баве дјелатношћу увоза/извоза и стављања на тржиште супстанци које оштећују озонски омотач, води Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, те је тиме прописан начин и обавеза достављања података у циљу вођења регистра.

Наведена измјена је извршена с обзиром на то да Министарство нема неопходне капацитете за вођење регистра, те с обзиром на то да Фонд већ води евиденцију обвезника плаћања накнаде загађивача животне средине и накнаде за оптерећивање животне средине отпадом, сходно одредбама Закона о Фонду и финансирању заштите животне средине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11 и 63/14). Истовремено, подаци чије је достављање

предвиђено измјенама овог члана, неопходни су Фонду за обрачунавање накнада загађивачима животне средине.

Чланом 15. одређено је да се последије члана 54. додаје један нови члан 54а. који дефинише Инвентар о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим супстанцама, а који је раније био регулисан чланом 51. ст. 4. и 5. Закона.

Чланом 16. извршена је измјена члана 57. став 1. тачка е) Закона, на начин да је прописано да оператер који води евиденцију о обављеним мјерењима, резултатима и учесталости мјерења, наведене податке у форми извјештаја доставља Републичком хидрометеоролошком заводу, као управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове. Ова измјена је извршена с обзиром на члан 15. Закона о измјенама и допунама Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 79/15) којим је прописано да Регистар испуштања и преноса загађујућих материја води, Републички хидрометеоролошки завод, умјесто Министарства.

Чланом 17. извршена је измјена члана 59. став 1. Закона, на начин да је извршено позивање на Закон о акредитовању БиХ, који прописује услове за акредитацију, као и надлежно тијело које спроводи систем акредитације, а да би се омогућило пружање услуга у подручју акредитовања у складу са међународним стандардима и праксом.

Чланом 18. извршено је брисање става 4. у члану 67. Закона, који је прописивао обавезу Републичког хидрометеоролошког завода да на захтјев јединица локалне самоуправе, без накнаде уступа податке из Информационог система квалитета ваздуха. Ова измјена извршена је из разлога што је ријеч о подацима који су јавни, а у односу на које Завод има обавезу обавјештавања јавности, као и других органа и организација, на начин прописан Законом.

Чланом 19. извршена је измјена члана 69. на начин да је утврђено да је Републички хидрометеоролошки завод референтни центар Републике Српске за квалитет ваздуха, емисије у ваздух и ублажавање климатских промјена, те да врши размјену података о квалитету ваздуха и емисијама, за потребе извјештавања, у складу са преузетим међународним обавезама, а уз претходну сагласност Министарства. Наведена измјена је извршена с обзиром на то да је Републички хидрометеоролошки завод задужен за праћење квалитета ваздуха у републичкој мрежи, у оквиру својих надлежности, а у складу са Законом о заштити ваздуха.

Чланом 20. извршена је измјена наслова главе IX, тако да сада гласи: „Економски инструменти и финансирање заштите и побољшања квалитета ваздуха“.

Чланом 21. одређено је да се последије члана 70. додају нови чл. 70а, 70б, 70в, 70г, 70д, 70ђ. и 70е.

Новим чланом 70а. прописана је обавеза загађивача животне средине да плаћају накнаду за загађивање животне средине.

Новим чл. 70б. и 70в. дефинисано је загађивање животне средине, затим правна и физичка лица која узрокују загађење, критеријуми за обрачун накнаде.

Новим чланом 70г. прописана је основица за обрачунавање накнаде за загађивање животне средине.

Новим чланом 70д. дефинисана је формула за обрачун накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач.

Новим чланом 70ђ. прописано је да се накнада за загађивање животне средине утврђује рјешењем Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, као и садржај рјешења.

Новим чланом 70е. прописана је обавеза достављања доказа о извршеној уплати Фонду, као и поступање Фонда у случају неплаћања накнаде.

Чланом 22. извршено је увођење казнене одредбе за правна лица која прекораче граничне вриједности емисија загађујућих материја у ваздух, те извршено брисање позивања на члан 44. став 1. Закона у члану 75. став 1. тачка г), с обзиром на то да је наведена одредба брисана чланом 3. овог закона.

Чл. 23. и 24. извршено је усклађивање казnenих одредаба, односно чл. 77. и 78. са измјенама дефинисаним чланом 10. овог закона, те увођење казнене одредбе за предузетнике који прекораче граничне вриједности емисија загађујућих материја у ваздух.

Чланом 25. одређено је да се последије члана 78. додаје нови члан 78а. којим је извршено увођење казnenих одредаба за правна и физичка лица која не поступају у складу са чланом 2. овог закона.

Чланом 26. извршена је измјена тачке в) у члану 79. Закона, с обзиром на измјене дефинисане чланом 9. овог закона, те додата нова тачка г), с обзиром на члан 70г. став 3. овог закона.

Чланом 27. извршене су измјене у члану 80. у ставу 1. т. г) и д) Закона, додата нова тачка е), те вршено брисање ст. 2. и 3, с обзиром на измјене дефинисане у чл. 4, 6, 7, 8. и 11. овог закона.

Чланом 28. прописано је ступање на снагу овог закона.

VI УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

Приликом израде овог закона испуњени су услови из члана 4. Смјерница за поступање републичких органа управе и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, број 123/08). Процјена је да је Закон од интереса за јавност, те ће бити објављен на интернет страници Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију ради достављања примједба и сугестија.

VII ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу упознало се са Нацртом и попуњеним Обрасцем о спровођењу скраћеног ПУП-а у припреми и изради нацрта/приједлога прописа и увидом у достављене материјале, констатује следеће:

У погледу усклађености прописа са стратешким документима и програмом рада Владе Републике Српске и Народне скупштине Републике Српске, обрађивач је навео да је израда овог закона планирана Програмом рада Владе Републике Српске и Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2015. годину.

У вези са **постојећим стањем и проблемом**, обрађивач је навео дјелимичну усклађеност законодавства Републике Српске са законодавством Европске уније, у области заштите ваздуха и потребу додатног усклађивања у дијелу који се односи на област заштите озонског омотача. Исто тако, постоји обавеза усклађивања важећег закона са Одлуком о измјенама и допунама Одлуке Савјета министара БиХ о условима и начину спровођења Монреалског протокола и постепеног искључивања из употребе супстанци које оштећују озонски омотач, а која је усаглашена с Програмом за постепено искључивање из употребе хлорофлуороугљоводоника у БиХ до 2030. године, који је Влада Републике Српске усвојила закључком број: 04/1-02-2-2646/13 од 12. децембра 2013. године. Поред тога, у пракси је уочено више слабости у погледу доказивања квалификованости правних лица и предузетника, за обављање послова управљања супстанцама које оштећују озонски омотач, уградње, сервисирања и

провјере испуштања расхладне, климатизационе опреме и система за гашење пожара. Такође, постоји обавеза усклађивања са одлуком Уставног суда број У-24/14 од 7. октобра 2015. године, којом је утврђена неуставност члана 20. став 2. Закона о Фонду и финансирању заштите животне средине Републике Српске. Наведеним чланом предвиђено је доношење посебних аката, којима се одређују врсте загађивања, критеријуми за обрачун накнада и обвезници, висина и начин обрачунавања плаћања накнада, на основу којих би се доносила рјешења о плаћању накнаде коју плаћају загађивачи животне средине, те према мишљењу Уставног суда, сва битна питања у вези с накнадом треба регулисати законом.

У вези са **циљевима који се желе постићи доношењем закона**, обрађивач је навео да је општи циљ доношења овог закона обезбјеђивање већег степена заштите животне средине и заштите здравља људи. Посебни циљеви су: додатно усклађивање са законодавством ЕУ у области заштите ваздуха, извјештавање Озонског секретаријата о годишњој потрошњи контролисаних супстанци, постепено искључивање из употребе супстанци које оштећују озонски омотач, увођење обавезе оспособљавања лица за обављање послова управљања супстанцама које оштећују озонски омотач и детаљније нормирање обавезе плаћања накнаде за загађивање животне средине.

У погледу **процеса консултација**, обрађивач је навео да су консултовани Министарство финансија, Министарство правде, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство индустрије, енергетике и рударства, Министарство просвјете и културе, Републички секретаријат за законодавство, Републичка управа за инспекцијске послове, Републички хидрометеоролошки завод, Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, ЈНУ Институт за заштиту и екологију, Економско-социјални савјет Републике Српске и Привредна комора Републике Српске. Такође, у складу са Смјерницама за поступање републичких органа управе и консултацијама у изради закона, Нацрт је објављен на интернет страници Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију.

У дијелу Обрасца који се односи на утврђивање опција за рјешење проблема, обрађивач је навео да се одредбама овог закона врше регулаторне промјене које представљају искључиво законску материју, те се предметна проблематика не може уредити на други начин.

У вези са **утицајем на пословно окружење**, обрађивач је навео да су Нацртом проширене дјелатности и детаљније нормирани услови за прибављање дозволе за правна лица и предузетнике који обављају послове управљања супстанцама које оштећују озонски омотач, уградњу, сервисирање и провјеру испуштања расхладне, климатизационе опреме и система за гашење пожара, што ће проузроковати обавезу плаћања административне таксе, која ће бити накнадно уведена посебним прописом. Осим тога, Нацртом је уведена обавеза стручног оспособљавања лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач и прописано да ова лица сnose трошкове стручног оспособљавања и полагања испита и предвиђено је да стручно оспособљавање ових лица врше јавне високошколске установе. Такође, с обзиром на то да је један од циљева овог закона постепено искључивање из употребе супстанци које оштећују озонски омотач, закон ће произвести повлачење одређених производа с тржишта, у складу с роковима дефинисаним НРМР Програмом.

Што се тиче **утицаја на јавни буџет**, обрађивач је навео да ће се Нацртом омогућити наплаћивање накнаде за загађивање животне средине, што ће довести до прилива средстава у јавни буџет, те да неће проузроковати додатне трошкове за органе надлежне за спровођење прописа.

У вези са **утицајем на здравствени и социјални статус грађана**, обрађивач је навео да ће овај закон имати позитиван утицај на здравствени статус грађана, јер се одредбама овог закона штити право грађана на здраву животну средину.

У вези са **утицајем на животну средину**, обрађивач је навео да се предложеним рјешењем обезбјеђује заштита квалитета ваздуха и животне средине. Осим тога, средства прикупљена од наплате накнаде за загађивање животне средине користиће се намјенски за заштиту и побољшање квалитета ваздуха.

У вези са **утицајем на одрживи развој**, обрађивач је навео да се Нацртом ствара основа за одрживо коришћење природних ресурса у циљу одрживог развоја.

Када је у питању **спровођење прописа**, обрађивач је навео да ће у рјешавању управних послова закон спроводити Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, док ће инспекцијски надзор над примјеном закона вршити надлежна инспекција. Осим тога, сви субјекти на чију се дјелатност односи овај закон биће дужни да се придржавају прописаних правила.

Нацртом закона о измјенама и допунама Закона о заштити ваздуха предвиђено је увођење **нове формалности** – одобрење за стручно оспособљавање лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, као и прибављања увјерења о оспособљености лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач. Начин и поступак стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о оспособљености лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, као и детаљнији услови које морају испуњавати установе које врше оспособљавање, детаљније ће се прописати подзаконским актом.

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, попунио Образац и поступио у складу са методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНOST ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Српске.

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ВАЗДУХА

(Текст предложених измјена и допуна уграђен у основни текст Закона)

Члан 3.

Поједини изрази употријебљени у овом закону имају сљедеће значење:

а) „ваздух“ је ваздух у тропосфери на отвореном који не укључује ваздух у затвореном простору,

б) „гасови са ефектом стаклене баште“ су гасови који апсорбују и реемитују инфрацрвено зрачење и у атмосферу доспијевају као посљедица природних процеса, али и усљед људских активности,

в) „гориво“ је било који чврст, течан или гасовити сагорљиви материјал који се користи за сагоријевање у покретном извору загађења и постројењу за сагоријевање, осим комуналног и опасног отпада,

г) „горња граница оцјењивања“ је прописани ниво загађујуће материје испод кога се оцјењивање може вршити комбинацијом мјерења и метода процјене на основу математичких модела и/или других мјеродавних метода процјене,

д) „граница толеранције“ је проценат дозвољеног прекорачења граничне вриједности под прописаним условима,

ђ) „гранична вриједност“ је највиши дозвољени ниво загађујуће материје у ваздуху, утврђен на основу научних сазнања, како би се избјегле, спријечиле или смањиле штетне посљедице по здравље људи и/или животну средину и која се не смије прећи када се једном достигне,

е) „гранична вриједност емисије“ је максимално дозвољена вриједност концентрације загађујуће материје у отпадним гасовима из стационарних и покретних извора загађења која може бити испуштена у ваздух у одређеном периоду,

ж) „доња граница оцјењивања“ је прописан ниво загађујуће материје испод кога се оцјењивање може вршити само помоћу метода процјене на основу математичких модела и/или других метода процјене,

з) „допринос загађењу из природних извора“ су емисије загађујућих материја настале усљед природних догађаја као што су сеизмичке и геотермалне активности, шумски пожари, екстремне временске појаве, укључујући полен, које нису директно или индиректно изазване људским активностима,

и) „дугорочни циљ“ је ниво загађујуће материје који се поставља као циљ за дужи период, ако примјеном одговарајућих мјера граничну вриједност није могуће достићи у задатом року,

ј) „емисија“ је испуштање загађујућих материја у гасовитом, течном или чврстом агрегатном стању из извора загађивања у ваздух,

к) „емисија гасова са ефектом стаклене баште“ је испуштање гасова са ефектом стаклене баште из индивидуалних и/или дифузних извора у ваздух,

л) „загађујућа материја“ је свака материја (унесена директно или индиректно од стране човјека у ваздух) присутна у ваздуху, која има штетне ефекте по здравље људи и животну средину у цјелини,

љ) „заинтересована јавност“ је јавност на коју рад постројења и обављање активности утиче или је вјероватно да ће утицати, укључујући невладине организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирани код надлежног органа,

м) „индикативна мјерења“ су мјерења за које се постављају мање строги захтјеви у погледу квалитета података од оних који се захтијевају за фиксна мјерења,

н) „јавност“ су једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе,

њ) „концентрација о којој се извјештава јавност“ је ниво загађујуће материје чије прекорачење представља опасност по здравље посебно осјетљивих дијелова популације од краткотрајне изложености, о којој је неопходно хитно и одговарајуће информисање јавности,

о) „концентрација опасна по здравље људи“ је ниво загађујуће материје чије прекорачење представља опасност по здравље људи од краткотрајне изложености, при чијој се појави хитно морају предузети одговарајуће прописане мјере,

п) „критични ниво“ је ниво загађујуће материје заснован на научним сазнањима, изнад кога се може појавити директан штетан ефекат на неке рецепторе као што су дрвеће, друге биљке или природни екосистеми али не на људе,

р) „максимална емисија“ је максимална количина загађујућих материја изражена у килотонама која у Републици може бити емитована у једној календарској години у складу са потврђеним међународним уговорима,

с) „ниво загађујуће материје“ је концентрација загађујуће материје у ваздуху или њихово таложење на површини у одређеном периоду, којима се изражава квалитет ваздуха,

т) „ненамјерно испуштене дуготрајне органске загађујуће супстанце“ су супстанце које су перзистентне, биоакумулативне и токсичне, које се емитују из стационарних и покретних извора загађивања, као на примјер: полихлоровани дибензофурани и полихлоровани дибензодииоксини, полициклични ароматични угљоводоници, хексахлорбензен и полихлоровани бифенили,

ћ) „овлашћено правно лице“ је стручна организација акредитована као лабораторија за испитивање, која посједује дозволу за вршења мониторинга ваздуха и/или мјерења емисије, коју издаје министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство),

у) „оператер“ је свако привредно друштво, друго правно лице или предузетник које посједује еколошку дозволу издату у складу са прописом који регулише заштиту животне средине и које управља постројењем, контролише га или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења,

ф) „основне руралне локације“ су мјерна мјеста удаљена од значајних извора загађења ваздуха која се користе за обезбјеђивање података о основним концентрацијама загађујућих материја на мјестима која нису директно изложена загађењу ваздуха,

х) „основне урбане локације“ су мјерна мјеста у урбаним подручјима на којима су нивои изложености загађујућој материји опште градске популације репрезентативни,

ц) „оцјењивање квалитета ваздуха“ је сваки метод који се користи за мјерења, прорачуне, прогнозе и процјене нивоа загађујућих материја ради одређивања подручја према нивоу загађености,

ч) „планови и програми“ су инструменти којима се утврђују мјере у циљу достизања граничних и циљних вриједности, у случају да су оне прекорачене,

џ) „покретни извор загађивања“ је мотор са унутрашњим сагоријевањем уграђен у транспортно средство или радне машине,

ш) „постројење за сагоријевање“ је технички систем (ложиште) у коме се гориво оксидује у циљу коришћења тако произведене топлоте,

аа) „прекурсори озона“ су супстанце које доприносе формирању приземног озона,

аб) „приземни озон“ је озон који се налази у најнижим слојевима тропосфере,

ав) „супстанце које оштећују озонски омотач“ су супстанце које имају потенцијал оштећења озонског омотача већи од нуле, и то: хлорофлуороугљеници, други потпуно халогеновани хлорофлуороугљеници, халони, угљен-тетрахлорид, 1,1,1-трихлороетан (метил-хлороформ), метил-бромид, бромфлуороугљеводоници, хлорофлуороугљеводоници и бромохлорометан, било да су саме или у мјешавини, нове, сакупљене, обновљене или обрађене, које се контролишу у складу са Монреалским протоколом о супстанцама које оштећују озонски омотач,

аг) „стационарни извор загађивања“ је стационарна техничка јединица, укључујући и постројење за сагоријевање, у којој се изводи једна или више активности које могу довести до загађења ваздуха, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том мјесту и које могу произвести емисије и загађење,

ад) „толерантна вриједност“ је гранична вриједност увећана за границу толеранције,

ађ) „укупне таложне материје“ су укупна маса загађујућих материја која је доспјела из атмосфере на површину (нпр. тла, вегетације, воде, зграда и на друга слична мјеста) у датом подручју у одређеном периоду,

ае) „фиксна мјерења“ су мјерења која се врше на фиксним локацијама, континуираним или повременим узимањем узорака у циљу утврђивања нивоа загађујућих материја у складу са релевантним циљевима квалитета података,

аж) „замјенске супстанце“ су флуоровани гасови са ефектом стаклене баште и то: флуороугљеводоници, перфлуороугљеници и сумпорхексафлуорид, а који имају потенцијал оштећења озонског омотача једнак нули,

аз) „циљна вриједност“ је ниво загађујуће материје утврђен како би се избјегли, спријечили или смањили штетни ефекти по здравље људи и/или животну средину у цјелини, која ће бити постигнута у утврђеном року и

аи) „испуст/извор“ је контролисано мјесто испуштања SO₂, NO_x или чврстих честица (прашине) у ваздух, који може да обухвати једну или више димних цијеви из којих се загађујуће материје испуштају у ваздух, а које се налазе у заједничком димњаку, или које нису својом централном осовином међусобно удаљене више од 5 m, осим за велика постројења за сагоријевање гдје се извором сматра сваки блок појединачно, без обзира на начин испуштања у ваздух.

Члан 13.

(1) Министарство се стара о спровођењу прописа о контроли квалитета ваздуха у републичкој мрежи.

(2) Министарство обавља координацију активности републичке мреже и сарађује са другим органима републичке управе који на основу посебних прописа учествују у праћењу квалитета ваздуха, посебно са органима надлежним за заштиту здравља људи, заштиту природе, праћење метеоролошких услова и друго, као и са органима јединица локалне самоуправе.

(3) Праћење квалитета ваздуха у републичкој мрежи, у оквиру својих надлежности, врши републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове и овлашћена правна лица.

(4) Овлашћена правна лица из става 3. овог члана дужна су да републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове достављају:

а) податке о резултатима мјерења концентрација загађујућих материја на станицама за мониторинг квалитета ваздуха (сатне или полусатне просјеке) у дигиталном облику,

б) податке о резултатима анализа садржаја суспендованих честица,

в) податке о резултатима мјерења метеоролошких параметара на локацији,

г) доказе о калибрацији мјерне опреме извршене од референтне лабораторије,

д) податке о локацији, мјерној опреми и референтним методама мјерења,

ђ) извјештаје о извршеним мјерењима, нивоу загађености и оцјени квалитета ваздуха и

е) копију дозволе за обављање послова мониторинга квалитета ваздуха.

(5) Овлашћена правна лица која имају дозволу за мониторинг квалитета ваздуха дужна су да обезбиједи директан аутоматски пренос података са мјерних станица у централни систем за прикупљање података (сервер) републичке управне организацији надлежне за хидролошке и метеоролошке послове, ради правовременог упозоравања и обавјештавања јавности, те израде извјештаја о стању квалитета ваздуха.

Члан 37.

(1) Републички програм за постепено смањивање годишњих максималних републичких емисија загађујућих материја (у даљем тексту: Републички програм) доноси Влада за период од четири године.

(2) Републички програм садржи:

а) податке о усвојеним инструментима политике заштите ваздуха и мјерама за смањење емисија загађујућих материја из члана 26. став 3. овог закона,

б) квантификовану процјену ефеката политика и мјера из тачке а) овог става у односу на емисије загађујућих материја из **1990.** године која се узима као референтна,

в) оријентациону процјену о могућим значајним промјенама у географској дистрибуцији максималних републичких емисија и

г) друге податке и документацију.

(3) Републички програм мора бити доступан јавности и заинтересованој јавности.

Члан 42а.

Велика постројења за сагоријевање која су обухваћена Планом смањења емисија загађујућих материја за Електропривреду Републике Српске, постепено смањују емисије сумпор-диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, у складу са Уговором о оснивању енергетске заједнице и актима донесеним за његово спровођење.

Члан 44.

Брише се.

Члан 45.

(1) Правно лице и предузетник који у свом производном процесу користи органске раствараче дужан је да примењује мјере у циљу смањења вриједности емисије испарљивих органских једињења испод прописаних вриједности.

(2) Министар доноси пропис којим се уређује поступак за спречавање или смањивање директних или индиректних посљедица емисија испарљивих органских једињења на животну средину, а посебно емисија у ваздух, граничне вриједности емисија испарљивих органских једињења из постројења и активности која користе органске раствараче, захтјеви за постројења која их користе, као и шеме за смањење емисија испарљивих органских једињења.

(3) Шема за смањење емисија испарљивих органских једињења је прописани алтернативни начин смањења емисија испарљивих органских једињења.

Члан 47.

(1) Максималне републичке емисије утврђују се за ацидификујуће и еутрофикујуће загађујуће материје и прекурсоре озона, и то за: сумпор-диоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x), испарљива органска једињења и амонијак (NH_3), у циљу унапређења и заштите животне средине и здравља људи од штетног дејства ацидификације, еутрофикације и приземног озона, а ради постизања дугорочних циљева који подразумевају одржавање критичних нивоа и заштиту становништва.

(2) Ради праћења републичких емисија из става 1. овог члана успоставља се Инвентар емисија и пројекције емисија.

(3) Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове води Инвентар емисија и пројекције емисија из става 2. овог члана.

(4) Министар прописује методологију за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начин прикупљања података.

Члан 48.

Технички захтјеви који се односе на квалитет горива која се стављају у промет, те користе у стационарним и покретним изворима загађивања, дозвољена количина загађујућих материја у гориву, методе испитивања горива, начин утврђивања квалитета и доказивања усклађености са прописаним граничним вриједностима, као и техничке мјере које се примјењују у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења која потичу из процеса складиштења и дистрибуције нафтних деривата, уређују се посебним прописом.

Члан 50.

(1) Гасови са ефектом стаклене баште су: угљен-диоксид (CO_2), метан (CH_4), азотсубоксид (N_2O), флуороугљоводоници (HFCs), перфлуороугљеници (PFCs) и сумпорхексафлуорид (SF_6).

(2) Спречавање и смањење загађивања ваздуха које утиче на промјену климе спроводи се:

- а) примјеном мјера за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште и
- б) праћењем емисија гасова са ефектом стаклене баште из извора и праћењем одстрањених количина ових гасова путем понора.

- (3) Мјере из става 2. тачка а) овог члана реализују се:
- а) развојем и коришћењем чистијих технологија којима се спречава или смањује емисија гасова са ефектом стаклене баште,
 - б) подстицањем коришћења обновљивих извора енергије,
 - в) подстицањем енергетске ефикасности и
 - г) активностима којима се повећава одстрањивање гасова са ефектом стаклене баште из атмосфере.
- (4) Мјере из става 2. тачка а) овог члана могу се спроводити у оквиру Механизма чистог развоја Кјото протокола.
- (5) Спровођење Механизма чистог развоја, који одобрава програме и пројекте који се спроводе у оквиру механизма чистог развоја, врши Тијело које оснива Влада.
- (6) Критеријуме и начин одобравања програма и пројеката који се реализују у оквиру Механизма чистог развоја утврђени су прописом Владе.
- (7) Подаци о емисијама и одстрањеним количинама гасова са ефектом стаклене баште из става 2. тачка б) овог члана чине Инвентар емисије гасова са ефектом стаклене баште.
- (8) Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове води Инвентар емисије гасова са ефектом стаклене баште.
- (9) Подаци из става 7. овог члана су јавни.
- (10) Министарства и други републички органи управе надлежни за послове заштите животне средине, привреде, пољопривреде, шумарства, вода, службене статистике, те Јавно предузеће шумарства „Шуме Републике Српске“ и Јавна установа „Воде Српске“ који прикупљају или посједују податке о дјелатностима по секторима, којим се испуштају или уклањају гасови са ефектом стаклене баште, потребни за вођење Инвентара из става 7. овог члана, као и за потребе извјештавања из члана 69. овог закона, морају те податке доставити републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове.
- (11) Подаци из става 10. овог члана достављају се без накнаде, до краја децембра текуће године за претходну календарску годину.
- (12) Субјекти из става 10. овог члана дужни су да посебним актом именују лица која ће обављати послове у вези са достављањем и провјером података о дјелатностима, којим се испуштају или уклањају гасови са ефектом стаклене баште.
- (13) Министар прописује методологију вођења Инвентара емисије гасова са ефектом стаклене баште и начин прикупљања података.

Члан 51.

- (1) Влада доноси пропис којим утврђује:
- а) начин постепеног искључивања из употребе супстанци које оштећују озонски омотач,
 - б) поступање са тим супстанцама, замјенским супстанцама, као и новим контролисаним супстанцама,
 - в) поступање са производима који их садрже супстанце или су помоћу тих супстанци произведени,
 - г) начин провјере испуштања и контроле емисија ових супстанци,
 - д) поступање са тим супстанцама након престанка употребе производа и опреме који их садрже,
 - ђ) начин њиховог сакупљања, обнављања и обраде и

е) поступак издавања сагласности за увоз, извоз и стављање у промет супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Пропис из става 1. овог члана садржи и:

- а) листе супстанци које оштећују озонски омотач,
- б) листу производа који садрже супстанце или су помоћу тих супстанци произведени,
- в) обрасце о евиденцији контролисаних супстанци,
- г) обрасце годишњих извјештаја,
- д) обрасце захтјева који се подносе Министарству у поступку увоза и извоза супстанци које оштећују озонски омотач и
- ђ) образац регистарског листа за вођење регистра из члана 54. овог закона.

Члан 52.

(1) Правна лица и предузетници прибављају дозволу Министарства за обављање дјелатности:

а) уградње, одржавања или сервисирања и провјере испуштања супстанци које оштећују озонски омотач или замјенских супстанци из стационарне расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи који их садрже или су помоћу тих супстанци произведени, као и система за заштиту од пожара и апарата за гашење пожара и

б) сакупљања и обнављања супстанци које оштећују озонски омотач из те опреме и система и опреме која садржи раствараче.

(2) Дозвола из става 1. овог члана издаје се правном лицу или предузетнику који испуњава следеће услове:

- а) регистровано је за обављање дјелатности из става 1. овог члана,
- б) запошљава најмање једно стручно оспособљено лице на начин прописан чланом 52б. овог закона, које рукује супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама и
- в) посједује опрему за обављање дјелатности предвиђених дозволом.

(3) Уз захтјев за издавање дозволе из става 1. овог члана прилаже се:

- а) доказ о регистрацији за обављање дјелатности из става 1. овог члана,
- б) копија увјерења о стручној оспособљености за запослена лица која рукују супстанцама које оштећују озонски омотач, замјенским супстанцама и новим контролисаним супстанцама и
- в) доказ о посједовању опреме за обављање дјелатности из става 1. овог члана.

(4) Ако правно лице или предузетник из става 1. овог члана обавља и дјелатност обнављања супстанци које оштећују озонски омотач, приликом сервисирања уз захтјев из става 3. овог члана прилаже се и:

- а) доказ о посједовању уређаја за сакупљање, обнављање и физичко-хемијску анализу коришћених супстанци и
- б) доказ да располаже са простором за привремено складиштење прикупљених и обновљених супстанци које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, као и отпадне гасове који по физичко-хемијским својствима не одговарају квалитету нових супстанци.

(5) Министарство може захтијевати додатне податке, информације или документацију за издавање дозволе.

(6) Дозвола може обухватати једну или више дјелатности из става 1. овог члана.

(7) Ако правно лице или предузетник има једну или више организационих јединица (пословних јединица или издвојених пословних простора), дозвола из става 1. овог члана се односи и на сваку организациону јединицу за коју се утврди да испуњава услове из става 2. овог члана.

Члан 52а.

(1) Дозвола из члана 52. став 1. овог закона издаје се на рок од пет година и може се продужити за наредних пет година.

(2) Захтјев за продужење дозволе подноси се Министарству најкасније два мјесеца прије истека рока из става 1. овог члана.

(3) Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се достављањем доказа којим се утврђује да није дошло до промјене услова на основу којих је издата дозвола која је предмет обнављања.

(4) У случају промјене испуњавања услова за издавање дозволе из става 1. овог члана, правно лице или предузетник дужан је да у року од осам дана од дана настале промјене о томе обавијести Министарство.

(5) Овлашћеном сервису се може одузети, односно не може се продужити важење дозволе ако се инспекцијским надзором утврди да је престао да испуњава услове прописане овим законом, односно ако у року одређеном у рјешењу о инспекцијском надзору не спроведе наложене мјере.

(6) Министарство објављује на својој интернет страници списак правних лица и предузетника којима је издата дозвола са идентификованим дјелатностима предвиђеним дозволом.

Члан 52б.

(1) Стручно оспособљавање и полагање испита у циљу провјере знања дужна су да врше лица која обављају послове:

а) сакупљања, провјере испуштања, уградње и сервисирања расхладних и климатизационих уређаја, противпожарних уређаја и апарата за гашење пожара,

б) сакупљања замјенских супстанци из високонапонских расклопних постројења код њихових власника или корисника,

в) сакупљања растварача на бази замјенских супстанци код власника или корисника тих супстанци и

г) сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или замјенских супстанци из климатизационих уређаја у моторним возилима код правних или физичких лица која се баве сервисирањем моторних возила.

(2) Стручно оспособљавање и провјеру знања лица из става 1. овог члана врше јавне високошколске установе које морају имати на располагању:

а) одговарајући простор за извођење теоријске наставе,

б) техничку опрему и наставна средства за извођење теоријске и практичне наставе и

в) квалификоване стручне предаваче одговарајуће стручне спреме и образовног степена потребног за извођење наставе.

(3) Установе из става 2. овог члана морају прибавити одобрење Министарства за обављање стручног оспособљавања лица из става 1. овог члана.

(4) Одобрење из става 3. овог члана је управни акт и издаје се на период од пет година.

(5) Лица из става 1. овог члана сnose трошкове стручног оспособљавања и полагања испита, чију висину утврђује јавна високошколска установа из става 2. овог члана, у складу са посебним прописом.

(6) Министар прописује начин и поступак стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о оспособљености лица из става 1. овог члана, као и детаљније услове које морају испуњавати установе које врше њихово стручно оспособљавање.

Члан 53.

На територији Републике забрањује се:

- а) производња супстанци које оштећују озонски омотач,
- б) увоз и/или извоз супстанци које оштећују озонски омотач, а које су утврђене потврђеним међународним уговором, односно производа и опреме који садрже ове супстанце, из земаља односно у земље које нису уговорне стране тог уговора,
- в) увоз и/или извоз и стављање у промет без дозволе супстанци које оштећују озонски омотач и **замјенских супстанци**,
- г) увоз и/или извоз и стављање у промет нових производа и опреме који садрже супстанце које се контролишу, а које оштећују озонски омотач, изузев хлорофлуороугљоводоника,
- д) испуштање супстанци које оштећују озонски омотач и **замјенских супстанци**,
- ђ) пуњење производа и опреме који садрже **замјенске супстанце** супстанцама које оштећују озонски омотач,
- е) испирање супстанцама које оштећују озонски омотач,
- ж) увоз и/или извоз, стављање у промет и коришћење резервоара за једнократну употребу у којима се складиште супстанце које оштећују озонски омотач и **замјенске супстанце**,
- з) стављање у промет на мало супстанци које оштећују озонски омотач и **замјенских супстанци** и
- и) увоз и/или извоз и стављање у промет коришћених производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач.

Члан 54.

(1) Правна лица и предузетници који су прибавили дозволу из члана 52. овог закона, воде евиденцију о врстама и количинама сакупљених и употребљених супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци, као и о количинама обновљених и/или обрађених супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Правна лица и предузетници који се баве дјелатношћу увоза/извоза и стављања на тржиште супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци воде евиденцију о увезеним или извезеним количинама супстанци које оштећују озонски омотач, о количинама стављеним на тржиште, као и о утрошеним количинама у властитој производњи или сервисној дјелатности.

(3) Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да доставе наведене податке Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске (у даљем тексту: Фонд) до краја фебруара текуће године за претходну календарску годину, на посебним обрасцима прописаним актом Владе из члана 51. овог закона.

(4) Фонд води регистар правних лица и предузетника из ст. 1. и 2. овог члана (у даљем тексту: Регистар).

(5) Регистар се води на посебном обрасцу, који се прописује актом Владе из члана 51. овог закона.

(6) Списак правних и физичких лица из Регистра објављује се на интернет страници Фонда.

Члан 54а.

(1) Подаци о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим супстанцама чине Инвентар о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим супстанцама, који води републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове.

(2) Подаци из става 1. овог члана су јавни.

Члан 57.

(1) Оператер је дужан да:

а) податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промјени (реконструкцији) достави Министарству и надлежном органу јединице локалне самоуправе,

б) обезбиједи редовни мониторинг емисије и да о томе води евиденцију,

в) обезбиједи континуирана мјерења емисије ако је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуирано мјерење, уз сагласност Министарства,

г) обезбиједи контролна мјерења емисије преко овлашћеног правног лица, ако мјерења емисије обавља самостално,

д) обезбиједи прописана повремена мјерења емисије, преко овлашћеног правног лица, два пута годишње, уколико не врши континуирано мјерење емисије,

ђ) обезбиједи праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица,

е) води евиденцију о обављеним мјерењима са подацима о мјерним мјестима, резултатима и учесталости мјерења и достави податке у форми прописаног извјештаја **републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове** и надлежном органу јединице локалне самоуправе, и то:

1) за мјерења из става 1. т. б) и в) овог члана – једном у три мјесеца у року од 15 дана од истека тромјесјечја,

2) за мјерења из става 1. тачка д) овог члана – у року од 30 дана од дана извршеног мјерења,

3) за мјерења на годишњем нивоу – у виду годишњег извјештаја најкасније до 31. јануара текуће године за претходну календарску годину,

ж) води евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања и

з) води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мјерних уређаја за мјерење емисије.

(2) Оператер је дужан да о свом трошку спроведе мјере за смањење емисија загађујућих материја утврђених планом за своје стационарне изворе загађивања ваздуха.

Члан 59.

(1) Овлашћена правна лица из члана 58. ст. 1. и 2. овог закона могу вршити мјерење након добијања дозволе надлежног Министарства, уколико испуњавају услове у погледу кадра, опреме и простора, као и ако су технички оспособљена према захтјевима стандарда BAS ISO/IEC 17025, у складу са посебним прописом.

(2) Министар прописује детаљније услове за издавање дозволе из става 1. овог члана, као и услове које треба да испуни правно лице из члана 15. став 4. овог закона.

(3) Дозвола за мјерење квалитета ваздуха и/или емисије одузеће се ако овлашћено правно лице престане да испуњава прописане услове и ако се утврди да овлашћено правно лице ове послове не обавља у складу са издатом дозволом и прописима из члана 9. став 3, члана 18. став 2. овог закона, односно чл. 41. и 42. овог закона.

Члан 67.

(1) Информациони систем квалитета ваздуха саставни је дио јединственог информационог система заштите животне средине и садржи:

- а) податке републичке мреже и локалних мрежа за праћење квалитета ваздуха, као и податке који су добијени мјерењем од стране оператера,
- б) податке о супстанцама које оштећују озонски омотач,
- в) податке из инвентара емисије гасова са ефектом стаклене баште и одстрањених количина ових гасова путем понора,
- г) податке из инвентара ненамјерно испуштених дуготрајних органских загађујућих супстанци,
- д) мјере и планове за заштиту и побољшање квалитета ваздуха,
- ђ) мјере и планове за ублажавање климатских промјена,
- е) мјере и планове за заштиту озонског омотача,
- ж) податке о прекорачењу концентрација опасних по здравље људи и мјере заштите здравља људи и животне средине у таквим случајевима,
- з) податке о органима републичке управе и о овлашћеним правним лицима која обављају послове мониторинга квалитета ваздуха и мјерења нивоа загађујућих материја и емисије,
- и) податке из регистра извора загађивања ваздуха,
- ј) податке о извршеном инспекцијском надзору и изреченим мјерама и
- к) друге податке од значаја за квалитет ваздуха.

(2) Информациони систем квалитета ваздуха за Републику води републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове.

(3) Републички органи и организације, оператери и овлашћена правна лица дужни су да благовремено и без накнаде достављају податке из своје надлежности, као и друге податке који су потребни за вођење информационог система о квалитету ваздуха републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове у циљу израде планова и извјештаја, у складу са овим законом.

(4) Брише се.

(5) Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове прикупља и уноси податке у информациони систем квалитета ваздуха у складу са овим законом.

Члан 69.

Републичка управна организација надлежна за хидролошке и метеоролошке послове је референтни центар Републике за квалитет ваздуха, емисије у ваздух и ублажавање климатских промјена који врши размјену података о квалитету ваздуха и емисијама за потребе извјештавања, у складу са преузетим међународним обавезама, уз претходну сагласност Министарства.

IX ЕКОНОМСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И ПОБОЉШАЊА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Члан 70а.

Загађивач животне средине је дужан да плаћа накнаду за загађивање животне средине, у складу са законом којим се уређује заштита и финансирање животне средине и овим законом.

Члан 70б.

Загађивање у смислу овог закона је загађивање животне средине које потиче од супстанци које оштећују озонски омотач.

Члан 70в.

(1) Накнаду за загађивање животне средине плаћају правна лица и предузетници који узрокују загађење животне средине и то увозници супстанци које оштећују озонски омотач.

(2) Накнада за загађивање животне средине, за увезене супстанце које оштећују озонски омотач, обрачунава се по килограму увезене супстанце.

(3) Накнаду из става 2. овог члана плаћају правна лица и предузетници који се баве дјелатношћу увоза супстанци које оштећују озонски омотач, у циљу стављања на тржиште Републике или за своје потребе.

(4) Обавеза плаћања накнаде из става 2. овог члана настаје у тренутку увоза супстанци које оштећују озонски омотач.

Члан 70г.

(1) Основица за обрачунавање накнаде за загађивање животне средине, за увезене супстанце које оштећују озонски омотач, јесте годишња количина супстанци које оштећују озонски омотач, према подацима које увозници супстанци које оштећују озонски омотач достављају Фонду, у складу са чланом 54. став 2. овог закона.

(2) Осим података из става 1. овог члана, Фонд може од обвезника плаћања накнаде затражити достављање овјерене фото-копије дозволе за увоз супстанци које оштећују озонски омотач за годину за коју се обрачунава накнада, коју издаје орган надлежан за издавање дозволе, као и других доказа који потврђују тачност података из става 1. овог члана.

(3) Износ накнаде за један килограм увезене супстанце из става 1. овог члана, утврђује Влада посебним актом.

Члан 70д.

Накнада из члана 70г. овог закона, обрачунава се према изразу: $NO = N \cdot E$ у којем је:

- а) NO – износ накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач у конвертибилним маркама,
- б) N – накнада за један килограм увезене супстанце,
- в) E – количина увезених супстанци које оштећују озонски омотач за извјештајни период (тј. календарска година).

Члан 70ђ.

(1) Накнада за загађивање животне средине утврђује се рјешењем Фонда, којим се утврђују начин и рокови плаћања накнаде.

(2) Рјешење из става 1. овог члана, за супстанце које оштећују озонски омотач садржи коначни обрачун износа накнаде за претходни обрачунски период који се утврђује на основу података из члана 54. став 2. овог закона и износа накнаде за килограм увезене супстанце.

Члан 70е.

(1) Доказ о извршеној уплати накнаде за загађивање животне средине обвезник је дужан да достави Фонду.

(2) Ако обвезник није платио износ накнаде утврђен рјешењем из члана 70ђ. овог закона у прописаном року, Фонд шаље опомену обвезнику којом га опомиње да измири обавезу доспјелу за плаћање и обавјештава о начину и року уплате дуга.

Члан 74.

(1) У вршењу инспекцијског надзора инспектор, поред општих овлашћења прописаних законом којим се уређује област инспекција, има овлашћења и да:

а) забрани рад ако се уочене неправилности не отклоне у остављеном року, до отклањања неправилности,

б) забрани рад стационарног извора загађивања или наложи предузимање других одговарајућих мјера заштите док се емисија и нивои загађујућих материја у ваздуху не сведу на прописане граничне вриједности,

в) нареди прибављање резултата мјерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху преко овлашћеног правног лица и забрани рад ако се резултати мјерења не доставе на увид у остављеном року,

г) у току вршења инспекцијског прегледа нареди да се изврше контролна мјерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху преко другог овлашћеног правног лица, кад оператер самостално или преко одређеног овлашћеног правног лица врши мјерења, а резултати извршених мјерења пружају основ за то,

д) предложи одузимање овлашћења за обављање послова мјерења емисије и/или праћење квалитета ваздуха ако се ти послови не обављају у складу са законом,

ђ) забрани рад стационарног извора загађивања или другу активност која се обавља противно овом закону,

е) забрани поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и **замјенским супстанцама**, као и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени противно овом закону,

ж) забрани послове сервисирања и искључивања из употребе, односно сакупљања, обнављања и обраде производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач или **замјенске супстанце** ако утврди да их обавља лице које за то нема дозволу, односно предложи одузимање дозволе за обављање тих послова, ако лице престане да испуњава прописане услове и

з) забрани увоз и/или извоз супстанци које оштећују озонски омотач или **замјенске супстанце** за које није издата дозвола.

Члан 75.

(1) Новчаном казном од 2.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

а) прекорачи граничне и/или циљне вриједности нивоа загађујућих материја у ваздуху (члан 19),

б) прекорачи толерантне вриједности нивоа загађујућих материја у ваздуху (члан 20),

в) прекорачи граничне вриједности емисије загађујућих материја у ваздух (чл. 41. и 42),

г) не примјењује мјере у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 45. став 1),

д) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка а),

ђ) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач, односно производе и опрему која садржи ове супстанце, а које су утврђене ратификованим међународним уговором из земаља, односно у земље које нису стране уговорнице тог уговора (члан 53. став 1. тачка б),

е) увози и/или извози и ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце без дозволе (члан 53. став 1. тачка в),

ж) увози и/или извози и ставља у промет коришћене производе и опрему која садрже супстанце које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка и),

з) пројектује, гради и/или производи, опрема, користи и одржава изворе загађивања ваздуха који испуштају загађујуће материје у ваздух у количини већој од граничних вриједности емисије (члан 55. став 1),

и) не отклони квар или поремећај, односно не прилагоди рад насталој ситуацији или не обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року у складу са чланом 55. став 2. овог закона,

ј) не предузме техничко-технолошке мјере или не обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вриједности нивоа у складу са чланом 55. став 3. овог закона,

к) не примјењује мјере које могу довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вриједности емисије у складу са чланом 55. став 4. овог закона,

л) новоизграђени или реконструисани стационарни извор загађивања ваздуха отпочне са радом без дозволе из члана 56. став 1. овог закона,

љ) не обезбједи редовни мониторинг емисије и да о томе не води евиденцију (члан 57. став 1. тачка б),

м) не обезбиједи континуирана мјерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуирано мјерење (члан 57. став 1. тачка в),

н) не обезбиједи контролна мјерења емисије преко овлашћеног правног лица, ако мјерења емисије обавља самостално (члан 57. став 1. тачка г),

њ) не обезбиједи прописана повремена мјерења емисије, преко овлашћеног правног лица, два пута годишње, уколико не врши континуирано мјерење емисије (члан 57. став 1. тачка д) и

о) не обезбиједи праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица (члан 57. став 1. тачка ђ).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ.

Члан 77.

(1) Новчаном казном од 1.500 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

а) не изради План оператера за смањење емисија из стационарних извора из члана 39. ст. 1. и 2. овог закона,

б) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме, без дозволе Министарства (члан 52. став 1),

в) увози и/или извози и ставља у промет нове производе и опрему које користе контролисане супстанце које оштећују озонски омотач изузев хлорофлуороугљоводоника (члан 53. став 1. тачка г),

г) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и **замјенске супстанце** (члан 53. став 1. тачка д),

д) пуни системе који користе **замјенске супстанце** супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка ђ),

ђ) испира супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка е),

е) ставља у промет и користи резервоаре за једнократну употребу у којима се складиште супстанце које оштећују озонски омотач и **замјенске супстанце** (члан 53. став 1. тачка ж),

ж) ставља у промет на мало супстанце које оштећују озонски омотач и **замјенске супстанце** (члан 53. став 1. тачка з),

з) податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промјени (реконструкцији) не достави Министарству и надлежном органу јединице локалне самоуправе (члан 57. став 1. тачка а),

и) не води евиденцију о обављеним мјерењима с подацима о мјерним мјестима, резултатима и учесталости мјерења (члан 57. став 1. тачка е),

ј) не води евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања (члан 57. став 1. тачка ж),

к) не води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мјерних уређаја за мјерење емисије (члан 57. став 1. тачка з),

л) мјерење квалитета ваздуха и/или емисије не обавља у складу чланом 58. овог закона,

љ) отпочне вршење мјерења прије добијања дозволе Министарства (члан 59. став 1),

м) мјерење квалитета ваздуха и/или емисије не обавља у складу чланом 60. став 1. овог закона и

н) отпочне вршење мјерења без дозволе Министарства (члан 60. став 2).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ и одговорно лице у правном лицу.

(3) За прекршај из става 1. овог члана правном лицу може се изрећи и заштитна мјера забране вршења одређене дјелатности, а одговорном лицу да врши одређене послове, за период који није краћи од 30 дана нити дужи од шест мјесеци.

Члан 78.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 10.000 КМ казниће се за прекршај предузетник ако:

а) прекорачи граничне и/или циљне вриједности нивоа загађујућих материја у ваздуху (члан 19),

б) прекорачи толерантне вриједности нивоа загађујућих материја у ваздуху (члан 20),

в) не изради План оператера за смањење емисија из стационарних извора загађивања из члана 39. ст. 1. и 2. овог закона,

г) прекорачи граничне вриједности емисије загађујућих материја у ваздух (чл. 41. и 42.),

д) не примјењује мјере у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 45. став 1),

ђ) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме, без дозволе Министарства (члан 52. став 1),

е) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка а),

ж) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач, односно производе и опрему која садржи ове супстанце, а које су утврђене ратификованим међународним уговором из земаља, односно у земље које нису стране уговорнице тог уговора (члан 53. став 1. тачка б),

з) увози и/или извози и ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и **замјенске супстанце** без дозволе (члан 53. став 1. тачка в),

и) увози и/или извози и ставља у промет нове производе и опрему које користи контролисане супстанце које оштећују озонски омотач изузев хлорофлуороугљоводоника (члан 53. став 1. тачка г),

ј) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 53. став 1. тачка д),

к) пуни системе који користе замјенске супстанце супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка ђ),

л) испира супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 53. став 1. тачка е),

љ) ставља у промет и користи резервоаре за једнократну употребу у којима се складиште супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 53. став 1. тачка ж),

м) ставља у промет на мало супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 53. став 1. тачка з),

н) не отклони квар или поремећај, односно не прилагоди рад насталој ситуацији или не обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року, у складу са чланом 55. став 2. овог закона,

њ) не предузме техничко-технолошке мјере или обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вриједности нивоа у складу са чланом 55. став 3. овог закона,

о) не примјењује мјере које могу довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вриједности емисије у складу са чланом 55. став 4. овог закона,

п) податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промјени (реконструкцији) не достави Министарству и надлежном органу јединице локалне самоуправе (члан 57. став 1. тачка а),

р) не обезбиједи редовни мониторинг емисије и о томе не води евиденцију (члан 57. став 1. тачка б),

с) не обезбиједи континуирана мјерења емисије ако је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуирано мјерење (члан 57. став 1. тачка в),

т) не обезбиједи контролна мјерења емисије преко овлашћеног правног лица, ако мјерења емисије обавља самостално (члан 57. став 1. тачка г),

ћ) не обезбиједи прописана повремена мјерења емисије, преко овлашћеног правног лица, два пута годишње, уколико не врши континуирано мјерење емисије (члан 57. став 1. тачка д),

у) не обезбиједи праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица (члан 57. став 1. тачка ђ),

ф) не води евиденцију о обављеним мјерењима са подацима о мјерним мјестима, резултатима и учесталости мјерења (члан 57. став 1. тачка е),

х) не води евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања (члан 57. став 1. тачка ж),

ц) не води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мјерних уређаја за мјерење емисије (члан 57. став 1. тачка з) и

ч) отпочне да врши мјерења без дозволе Министарства (члан 60. став 2).

(2) За прекршај из става 1. овог члана предузетнику се може изрећи и заштитна мјера забране вршења одређене делатности, а одговорном лицу да врши одређене послове, за период који није краћи од 30 дана нити дужи од шест мјесеци.

Члан 78а.

(1) Новчаном казном од 1.500 КМ до 7.000 КМ казниће се за прекршај правно лице, ако:

а) не достави податке републичкој управној организацији надлежној за хидролошке и метеоролошке послове на прописан начин (члан 13. ст. 4. и 5)

б) не достави на прописан начин и у прописаним роковима податке Фонду (члан 54. став 3.) и

в) не уплаћује на прописан начин и у прописаним роковима накнаде (члан 70ђ).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 КМ до 2.000 КМ.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ.

Члан 79.

Влада ће, на приједлог Министарства, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, донијети:

- а) пропис о условима за мониторинг квалитета ваздуха на територији Републике из члана 9. став 3. овог закона,
- б) пропис о контроли и вриједности квалитета ваздуха из члана 11. став 3. и члана 18. став 2. овог закона,
- в) пропис о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама из члана 51. став 1. овог закона и**
- г) пропис из члана 70г. став 3. овог закона.**

Члан 80.

Министар ће, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, донијети:

- а) правилник о начину вођења евиденције о концентрацијама и изворима прекорачења граничних вриједности квалитета ваздуха из члана 24. став 3. овог закона,
 - б) правилник о мјерама за спречавање и смањење загађивања ваздуха и побољшање квалитета ваздуха из чл. 41. и 42. овог закона,
 - в) правилник о емисији испарљивих органских једињења из члана 45. став 2. овог закона,
 - г) правилник о начину и поступку стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и детаљније услове које морају да испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање из члана 52б. овог закона,**
 - д) правилник о методологији за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начину прикупљања података из члана 47. став 4. овог закона,**
 - ђ) правилник о поступку и условима за издавање дозволе за мониторинг квалитета ваздуха из члана 59. став 2. и члана 60. став 3. овог закона и
 - е) правилник о методологији вођења Инвентара гасова са ефектом стаклене баште и начину прикупљања података из члана 50. став 13. овог закона.**
- (2) Брише се.**
- (3) Брише се.**

